

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ФАРМАЦЕУТСКА КОМОРА

The Pharmaceutical Chamber of Serbia

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ФАРМАЦЕУТСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
за 2021. годину

Фармацеутска комора Србије (у даљем тексту: Комора), основана је Законом о коморама здравствених радника (Сл. гласник РС“, бр. 107/2005, 99/2010 и 70/2017 - одлука УС) као независна професионална организација са циљем унапређивања услова за обављање професије дипломираних фармацеута, заштите њихових професионалних интереса, организованог учешћа на унапређивању и спровођењу здравствене заштите и заштите интереса грађана у остваривању права на здравствену заштиту. Комора обавља послове у централи Коморе, у Београду, и преко својих организационих јединица у Београду, Крагујевцу, Новом Саду и Нишу.

Фармацеутска комора Србије , Мутапова 25, Београд; са Огранком Београд у сопственом простору површине 231 м ² .
Огранак Крагујевац у Крагујевцу, Црвеног крста 7, локал 23, у сопственом простору површине 32,00м ² .
Огранак Војводина у Новом Саду, Хајдук Вељкова 11, локал А 204/2, у сопственом простору површине 47,00м ² .
Огранак Ниш са КиМ у Нишу, Зеленгорска 4, локал 2, у сопственом простору површине 36,97м ² .

Комора има укупно девет запослених радника од којих су четворо здравствене и петоро нездравствене струке. У току 2021. године осморо запослених је радило на неодређено време и директор Коморе који је запослен на одређено, до истека мандата на који је изабран. Поред тога у 2021. години једно лице је било ангажовано на раду ван радног односа.

Табела 1. Квалификациона структура запослених

ОРГАНИЗАЦИО НА ЈЕДИНИЦА	РАДНО МЕСТО	СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ И БРОЈ ИЗВРШИЛАЦА	ЗВАЊЕ	
Фармацеутска комора Србије	Директор	VII/2	1	Дипл. фарм. спец.
	Генерални секретар	VII/2	1	Дипл. фарм. спец.
	Стручни сарадник за опште и правне послове и јавне набавке	VII	1	Дипл. правник
	Пословни секретар Коморе	IV	1	Техничар за управне послове
	Референт административних послова	IV	1	Биротехнички техничар
Огранак Београд	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. фармацеут
Огранак Крагујевац	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. правник
Огранак Ниш са КиМ	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. ецц

	Координатор за развој апотекарске праксе	VII/2	1	Дипл. фарм. спец.
Огранак Војводина	Секретар Огранка	VII	1	Дипл. фармацевт
Укупно	10		10	

У току 2021. године, Комора је обавила следеће послове:

РАД ОРГАНА ФКС У 2021. ГОДИНИ

У 2021. години одржане су: 3 седнице Скупштине (од чега 3 електронске), 12 седница Управног одбора (од чега 7 електронских), 4 седнице Надзорног одбора (од чега 4 електронске) и 6 седница Етичког одбора (од чега 4 електронске).

Сви чланови Скупштине, Управног, Надзорног и Етичког одбора су уредно и на време информисани о свим активностима везаним за рад у одговарајућим органима и телима и узимали активно учешће у истим.

На огранцима Коморе редовно су одржавани састанци, на којима су усвојени планови рада огранака за текућу годину, усвојени извештаји о раду из претходне године, разматрани предлози за измену и допуноу законске регулативе, разматрана актуелна проблематика у апотекарском сектору, информисани чланови о поступку обнављања лиценци и др.

ОБАВЉАЊЕ ПОВЕРЕНИХ ПОСЛОВА, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ:

Табела 2. Извештај о обављању поверених послова

Број донетих решења у вези лиценце:	2020	2021	%
Решење о издавању одобрења за самостални рад-лиценце	357	461	129.13
Решење о обнављању одобрења за самостални рад - лиценце	436	524	120.18
Дупликати одобрења за самостални рад-лиценци	4	2	50.00
Решење о издавању одобрења за самостални рад-лиценци за област специјалистичку, стицање звања	2	0	0.00
Решење о одузимању одобрења за самостални рад - лиценце	0	0	0.00
Решења о привременом одузимању лиценце	131	160	122.14
Решења о продужавању важења привремено одузете лиценце	6	20	333.33
Решење о утврђивању права на поседовање одобрења за самостални рад –лиценце	0	0	0.00
Решења о одбијању захтева за издавање одобрења за самостални рад – лиценце	0	1	0.00
Решења о поништавању решења о издавању одобрења за самостални рад – лиценци	0	0	0.00
Решења о понављању поступка за издавање одобрења за самостални рад – лиценце	0	0	0.00

Уверења	39	46	117.95
ИД легитимације	859	1206	140.40
Огранак Београд	2020	2021	%
Решење о упису у именик	58	164	282.76
Решење о упису приправника у именик	62	30	48.39
Решења о упису по промени огранка	38	46	121.05
Решења о промени података	356	439	123.31
Решења о престанку чланства по захтеву члана	78	60	76.92
Решења о престанку чланства по службеној дужности	0	21	0.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	0	0	0.00
Потврда у вези отварања апотеке	7	5	71.43
Захтев за издавање лиценце	94	145	154.26
Захтев за обнову лиценце	201	192	95.52
Промена података без доношења решења		104	0.00
Закључци о покретању поступка по службеној дужности	0	79	0.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ		1446	0.00
Огранак Војводина	2020	2021	%
Решење о упису у именик	59	61	103.39
Решење о упису приправника у именик	32	44	137.50
Решења о упису по промени огранка	18	18	100.00
Решења о промени података	241	318	131.95
Решења о престанку чланства по захтеву члана	44	66	150.00
Решења о престанку чланства по службеној дужности	0	13	0.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	0	8	0.00
Потврда у вези отварања апотеке	2	2	100.00
Захтев за издавање лиценце	79	90	113.92
Захтев за обнову лиценце	91	123	135.16
Промена података без доношења решења		53	0.00
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине		44	0.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ		239	0.00
Огранак Крагујевац	2020	2021	%
Решење о упису у именик	60	95	158.33
Решење о упису приправника у именик	27	16	59.26
Решења о упису по промени огранка	18	21	116.67
Решења о промени података	230	269	116.96
Решења о престанку чланства по захтеву члана	23	42	182.61
Решења о престанку чланства по службеној дужности	0	21	0.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	3	5	166.67
Потврда у вези отварања апотеке	4	4	100.00
Захтев за издавање лиценце	92	125	135.87
Захтев за обнову лиценце	104	122	117.31
Промена података без доношења решења		66	0.00
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине		48	0.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ		954	0.00
Огранак Ниш са КиМ	2020	2021	%
Решење о упису у именик	60	94	156.67
Решење о упису приправника у именик	32	11	34.38

Решења о упису по промени огранка	6	12	200.00
Решења о промени података	189	294	155.56
Решења о престанку чланства по захтеву члана	20	23	115.00
Решења о престанку чланства по службеној дужности	0	4	0.00
Решења о престанку чланства по основу смрти	0	5	0.00
Потврда у вези отварања апотеке	12	17	141.67
Захтев за издавање лиценце	91	112	123.08
Захтев за обнову лиценце	76	97	127.63
Промена података без доношења решења		72	0.00
Закључци о покретању поступка по службеној дужности за неплаћене чланарине		6	0.00
Извештај/потврде о одржаним акредитованим програмима КЕ		538	0.00

У току 2021. године спровођен је континуирани поступак обнављања лиценце члановима Коморе у укупно 26 термина. Обраду примљених захтева обавили су секретари огранка и директору Коморе предали закључак о испуњености услова заједно са примљеним предметима. Број обновљених лиценци у току 2021. године износи 524, што је за 20% више у односу на 2020. годину.

У току 2021. године у складу са Правилником о ближим условима за издавање, обнављање и одузимање лиценце члановима комора здравствених радника („Сл. гласник РС“, бр.119/2007, 23/2009, 40/2010 и 102/2015), одржано је укупно 7 термина за полагање лиценцног испита. Укупан број кандидата који су полагали лиценцни испит је 33 и 32 кандидати су успешно положили лиценцни испит.

Лиценцни испит	2020.	2021.
Број термина лиценцног испита	5	7
Положили	18	32
Нису положили	-	1

УСВОЈЕНА АКТА ОД СТРАНЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА КОМОРЕ

Важан искорак направљен је у погледу аката Коморе, која су припремљена, односно усвојена у току 2021. године са циљем уређења рада Коморе и усаглашавања са новим законским прописима.

Најзначајнија промене везане су за усвајање новог Статута Фармацеутске коморе Србије, који је ступио на снагу 2.1.2021. године. Статут је усаглашен са новим Законом о здравственој заштити и другим законским актима који имају утицај на послове Коморе. Статус чланова, њихова права и обавезе, упис магистра фармације у Комору и поступак издавања дозволе за самосталан рад, послови и задаци огранка, као и њихова организација, спровођење избора, надлежности чланова Скупштине, као и престанак мандата у Скупштини, рад судова части, као и рад Комисије за посредовање, прецизније су дефинисани новим Статутом. Поред наведеног, уведена су изузећа, као и основ ослобађања за плаћање чланарине, могућност да се иста плати на рате, а с друге стране прецизно су дефинисане последице неплаћања исте.

- Поред Статута, у току 2021. године израђена су, односно усвојена следећа акта:
- ✓ Одлука о измени и допуни Одлуке о висини чланарине за чланове Фармацеутске коморе Србије (јануар 2021).
 - ✓ Измене и допуне Листе категорије архивске грађе и документарног материјала са роковима чувања Фармацеутске коморе Србије (октобар 2021).
 - ✓ Акт о безбедности информационо - комуникационог система Фармацеутске коморе Србије (децембар 2021).

Одређена акта су усвојена од стране Управног одбора и биће прослеђена Скупштини на даљу надлежност:

- ✓ Правилник о пословној тајни Фармацеутске коморе Србије (октобар 2021.).
- ✓ Правилник о начину евидентирања, класификације, архивирања и чувања архивске грађе Фармацеутске коморе Србије (децембар 2020.).
- ✓ Правилник о начину евидентирања, заштите и коришћења електронских докумената Фармацеутске коморе Србије (децембар 2020.).

РЕВИЗИЈА ПОДАТАКА О ЧЛАНОВИМА КОМОРЕ

У складу са Статутом Фармацеутске коморе Србије током 2021. године покренут је поступак по службеној дужности у циљу исписа из Именика чланова Фармацеутске коморе Србије због неизмирених, а доспелих обавезе на име чланарине, закључно са 2020. годином.

Достављање опомена због неплаћања чланарина, члановима који исту нису примили услед промене места становања, а коју промену сагласно члану 13. Закона о коморама здравствених радника („Сл. гласник РС“, бр.107/2005, 99/2010 и 70/2017-одлука УС) нису пријавили, као и достављање свих даљих опомена, закључака и решења, спроведено је путем јавног достављања, објављивањем писмена на веб презентацији (електронска огласна табле Коморе) и огласној табли Коморе, односно Огранка Коморе, на основу члана 78. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018-аутентично тумачење).

Број чланова који имају дуговања на име чланарине, закључно са 2020. годином смањен је са 1135 чланова (јануар 2021) на 137 чланова (децембар 2021). У 2021. години израђено је укупно 177 Закључака за покретање поступка по службеној дужности због неплаћених чланарина.

Поред горе наведеног, Комора је у оквиру активности које су дефинисане Програмом рада за 2021. годину, везано за сарадњу са АПР-ом, односно укрштање података из Регистра здравствених установа и Јединствене евиденције субјеката у здравству са подацима из евиденција Коморе везано за број запослених фармацеута, упутила више позива својим члановима путем сајта Коморе и циркуларног мејла ради ажурирања података који су битни за упис у именик, као и других битних чињеница из надлежности Коморе (промену личних података, адресе, односно пребивалишта, полагање стручног испита, почетак специјалистичког стажа, полагање специјалистичког испита и испита из уже специјализације, стицање назива примаријус, односно наставно-научног звања,

промену послодавца, промену огранка, престанак/заснивање радног односа, и др.), што је и њихова законска обавеза.

С тим у вези, огранци Коморе су у периоду октобар-новембар 2021. године примили преко 500 захтева за промену података, који су обрађени и завршени уз доношење одговарајућих решења до краја 2021. године. Укупан број решења о промени података који су донети у 2021. године износи 1320, што је за 30% више у односу на 2020. годину.

ВОДИЧ ДОБРЕ АПОТЕКАРСКЕ ПРАКСЕ

Објављен у „Сл. гласнику РС“, број 27/2021

Ступио на снагу 1.4.2021. године

Почетак примене 1.4.2023. године

У складу са Законом о здравственој заштити, Скупштина Фармацеутске коморе Србије је фебруара 2021. године донела одлуку о усвајању Водича ДАП, на који је марта 2021. године сагласност дао министар здравља.

Тако су, након више од једне деценије (први предлог израђен 2008. године), магистри фармације добили значајну помоћ и подршку у свакодневном раду. Принципи, улоге и активности јасно су и прецизно дефинисани, а стандарди и смернице за 12 различитих области утврђују ниво квалитета услуге и компетенције магистара фармације у обављању апотекарске делатности.

За његову имплементацију предвиђен је временски период од 2 године, те се пуна примена очекује од 1.4.2023. године, када ће усаглашеност апотека са Водичем ДАП бити и прамет како инспекцијског надзора, тако и провере квалитета стручног рада.

С тим у вези, Фармацеутска комора Србије је предузела следеће активности:

- Одржана је презентација Водича ДАП 28. априла 2021. године (*online* вебинар)
- У току је штампање Водича ДАП које је омогућило Министарство здравља – Други пројекат развоја здравства Србије и који ће у току фебруара 2022. сваки члан Фармацеутске коморе Србије добити на кућну адресу.
- Акредитовано је 13 програма континуиране едукације који ће се реализовати у периоду јануар-април 2022. године.

Едукације се реализују као посебни вебинари у трајању од 120 минута, након чега ће учесници бити у прилици да полажу акредитован тест у електронској форми од 20 питања (2 бода), те ће на овај начин моћи да прикупе свих 20 бодова који су предвиђени за једну лиценцу годину.

РЕДОВНА СПОЉНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА СТРУЧНОГ РАДА У АПОТЕКАРСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

- ✓ Доношењем новог Закона о здравственој заштити, коморе здравствених радника добијају важну улогу у области организације и спровођења редовне спољне провере квалитета стручног рада. С обзиром на услове рада у 2020. години, цео поступак је

одложен за 2021. годину, те је у периоду од 18. октобра до 26. новембра спроведена редовна спољна провера квалитета стручног рада у 45 од предвиђених 47 здравствених установа и апотека приватне праксе. Укупна износ трошкова за спроведен стручни надзор је 1.395.640,46 (надокнаде, путни трошкови и порези).

- ✓ Са циљем да поступак провере квалитета буде транспарентан и прецизно дефинисан, Управни одбор је октобра 2021. године усвојио Стручно-методолошко упутство за спровођење редовне спољне провере квалитета стручног рада у апотекарској делатности са обрасцима извештаја за примарни, секундарни и терцијарни ниво, а који је објављен на сајту Коморе. У организацији Коморе одржана је едукација стручних надзорника.
- ✓ Након сваког надзора, извештаји су достављани Министарству здравља и Фармацеутској комори, док је заједнички извештај, за све апотеке, прослеђен министарству крајем децембра. **Заједнички извештај о спроведеној редовној спољној провери квалитета стручног рада налази се у прилогу и чини саставни део Извештаја о раду Фармацеутске коморе Србије за 2021. годину.**
- ✓ Такође, крајем децембра, министарству је упућен предлог Листе стручних надзорника за 2022. годину (на основу пристиглих пријава по конкурс, октобар 2021.), као и предлог годишњег програма редовне спољне провере квалитета стручног рада за апотекарску делатност, који је израђен у сарадњи са Институтом за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“. У изради предлога учествовали су председници огранака, као чланови Комисије којима је одлуком директора Коморе поверен овај посао.

АКТИВНОСТИ КОМОРЕ

ФОНД УЗАЈАМНЕ ПОМОЋИ

Управни одбор Фармацеутске коморе Србије донео је током 2021. године следеће одлуке везане за употребу средстава из Фонда узајамне помоћи:

1. Одлуку о износу и критеријумима за употребу средстава из Фонда узајамне помоћи за време пандемије узроковане заразном болешћу COVID 19 за период од 01.01.2021. (19. фебруар 2021. године)
2. Одлука о износу и критеријумима за употребу средстава из Фонда узајамне помоћи за време пандемије узроковане заразном болешћу COVID 19 (15. април 2021. године)
3. Одлуку о изменама и допунама Одлуке о утврђивању висине износа за поједине намене из Фонда узајамне помоћи члановима Фармацеутске коморе Србије (25. август 2021. године)
4. Одлука о утврђивању висине износа за поједине намене из Фонда узајамне помоћи чланова Фармацеутске коморе Србије (25. август 2021. године)

Овим одлукама одобрена је исплата једнократне и бесповратне помоћи из Фонда узајамне помоћи на коју право има сваки члан Фармацеутске коморе Србије који је уписан

у именик Фармацеутске коморе Србије, у складу са законом, и који има уредно плаћену чланарину закључно за 2020. годину, а у складу са дефинисаним условима. Обрасци захтева објављени су на сајту Коморе и могли су се послати поштом или скенирани на мејл Коморе (komora@farmkom.rs). Рок за подношење захтева, на основу Одлуке од 15. априла 2021. године, био је 3 месеца од настанка догађаја због којег се тражи помоћ.

На основу горе наведених одлука Управног одбора, Комисија Фонда узајамне помоћи чланова Фармацеутске коморе Србије, у периоду 20.01.-18.11.2021. години одржала је 8 седница електронским путем.

Поред добити од 7.000.000,00 динара (по завршном рачуну за 2020. годину), која су пребачена на рачун Фонда, Фонду су позајмљена средства у износу од 10.390.000,00 динара, с тим да иста буду враћена током 2022 и 2023. године. Закључно са 15. децембром 2021. године исплаћени су сви чланови Коморе који су поднели захтев за помоћ и иста им је одлуком Комисије одобрена, и то у укупном износу од 22.478.800,00 динара.

Година	2020		2021		УКУПНО	
	Број захтева	Исплаћено	Број захтева	Исплаћено	Број захтева	Исплаћено
Хоспитализовани	35	1.750.000,00	45	1.710.000,00	80	3.460.000,00
Нехоспитализовани	100	3.000.000,00	716	15.310.000,00	816	18.310.000,00
Серолошко тестирање	38	45.600,00	36	43.200,00	74	88.800,00
Преминули	0	0	4	480.000,00	4	480.000,00
Губитак посла	7	140.000,00	0	0	7	140.000,00
УКУПНО	180	4.935.600,00	801	17.543.200,00	981	22.478.800,00

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ ВЕЗАНО ЗА ПАНДЕМИЈУ КОВИД-19

Док је пандемија на тест ставила читаве здравствене системе, велика очекивања била су усмерена на фармацеутски сектор. Снага апотеке огледа се управо у фармацеуту који својим вештинама свакодневно пружа адекватну фармацеутску здравствену заштиту. Понекад та борба за очување здравља људи захтева и надљудске напоре. Са нескривеним поносом истичемо да је преко 7.000 наших колега било на првој линији увек доступни и спремни да помогну у заштити здравља људи.

Заједно смо пратили најновија светска сазнања везана за ову болест, препоруке о превенцији и терапијске протоколе за лечење ове инфекције, које смо ажурно делили са члановима путем сајта Коморе, фејсбук странице и слањем циркуларног мејла.

Везано за вакцинацију магистра фармације који раде у примарној здравственој заштити, како у здравственим установама у Плану мреже, тако и здравственим установама у приватној својини и приватној пракси, Комора се у више наврата обрађала надлежним институцијама, и то: Институту за јавно Здравље “Др Милан Јовановић Батут” 11 и 15.1.2021. године и 19.1.2021. године председници Владе Републике Србије и члановима Кризног штаба за сузбијање заразне болести Ковид-19. Став Фармацеутске коморе је био да се запослени у апотекама, у складу са приоритетима који се односе на здравствене раднике, вакцинишу у што краћем року. С тим у вези, а у циљу прикупљања података о

члановима Коморе који желе да се вакцинишу, на сајту Коморе и путем циркуларног мејла чланови су могли да попуне Упитник-Интересовање за вакцинацију против Ковид-19. До предвиђеног рока (21.1.2021. године), упитник је попунио 651 члан Коморе.

Почетком фебруара, а након више дописа ургенције, Комора је од Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ дана 4.2.2021. године добила информацију о пријави заинтересованих здравствених радника на посебан сајт Владе РС.

ПСИХОЛОШКА ПОДРШКА ЧЛАНОВИМА КОМОРЕ

Као подршку свим својим члановима у прихватању нове реалности у којој живимо и радимо, Комора је у првој половини 2021. године организовала сет од 6 вебинара под називом „Разговори петком у седам“, који су реализовани од 7. маја до 11. јуна (сваког петка у 19 часова), у сарадњи са Весном Костић, специјалистом клиничке психологије, психотерапеутом, председницом удружења Саветовалишта за психоонкологију, репт терапеутом и лиценцираним *life coach*.

Вебинари су реализовани са циљем пружања подршке и правих информација о начинима превазилажења емоционалних проблема, мобилизације унутрашњих психолошких капацитета и њихово усмеравање ка очувању менталног здравља у актуелним условима пандемије.

У првом циклусу, обрађене су следеће теме:

1. **Најчешћи емоционални проблеми са којима се данас срећемо** – Живети овде и сада, прихватити промене, изборити се са њима у будућности, суочити се са својим проблемима и наћи начин за њихово решавање.
2. **Covid 19 и емоционални поремећаји који произилазе као последица ове заразне болести** – Заспали смо у једном, а пробудили се у другом свету... Како да помогнемо себи и другима?
3. **Проблеми везани за здравље (соматско и ментално)** - Прихватање болести код жена и мушкараца, емоционалне реакције, страхови, подршка и начини за редукцију стреса и побољшање квалитета живота, са посебним акцентом на оболеле од рака.
4. **Губитак** - Проблеми везани за посао, интерперсонални односи, дилеме - зашто млади одлазе из земље и друга питања. Како да се изборимо са љутњом, бесом, тугом и на крају како да разумемо и прихватимо губитак?
5. **Партнерске релације** - Фазе кроз које пролази љубав, брак, разумевање, проблеми, развод...Како да сачувамо љубав, а при томе останемо достојанствени и своји?
6. **Како превазићи све ове проблеме?** - Повећање отпорности на стрес, самопоуздање, упорности, посвећености и психотерапији у служби промене квалитета речи и мисли, односно живота.

Први циклус је одслушало 2668 чланова Фармацеутске коморе Србије.

Компаније које су подржале први циклус вебинара: **Галеника, Inpharm, Vemax Pharma, Абела, Pharmaнова и Хемофарм.**

Због великог броја позитивних утисака, Комора је у сарадњи са партнерима, организовала нових 6 вебинара са психотерапеутом Весном Костић под називом „Разговори за буђење-петком у седам“.

Сваког петка у 19 часова, од 1. октобра до 5. новембра разговарали смо о свакодневним изазовима у професионалном и приватном животу и начинима за њихово превазилажење.

У другом циклусу, обрађене су следеће теме:

1. **Комуникација** - Покренимо се, направимо жељену промену у свом животу и научимо више о томе како с ким да комуницирамо
2. **Бес - Савети за негативне емоције** - Како да се изборимо и амортизујемо свој бес са циљем побољшања квалитета живота
3. **Life coaching** - За све оне који желе да унапреде своје резултате у оквиру фармацеутских интерперсоналних релација, а то желе да ураде најбрже и најбоље што могу
4. **Прихватање себе без самообезвређивања** - Прихватите себе без условљавања, не осуђујте себе као особу, научите да опраштате себи да би могли да опростите другима
5. **Партнерске релације и како се изборити са раскидом** – узроци, разлози и начин за превазилажење
6. **Зашто је сексуалност табу тема?** - Како да прихватимо сексуалност и уживамо у њој, без предрасуда. Научимо да се осећамо добро у свом телу.

Други циклус је одслушало 3473 чланова Фармацеутске коморе Србије.

Компаније које су подржале други циклус вебинара: **Абела, Галеника, Хемофарм, MaxMedica i Goodwill.**

САРАДЊА СА ИНСТИТУЦИЈАМА СИСТЕМА И ОСТАЛИМ РЕЛЕВАНТНИМ УЧЕСНИЦИМА У ЗДРАВСТВЕНОМ СИСТЕМУ

САРАДЊА СА ВЛАДОМ РС

Влада РС формирала је 14. јануара 2021. године Координационо тело за дигитализацију у здравственом систему РС са циљем израде програма дигитализације здравства у РС и стварање регулаторних и системских услова за примену технолошких решења у процесу пружања здравствене заштите. У оквиру овог тела формиране су две Радне групе:

- Радна група за припрему Програма и Акционог плана дигитализације у здравственом систему Републике Србије (рок за израду: 1.7.2021. године)
- Радна група за успостављање Јединственог електронског здравственог картона (рок за израду: 1. фаза - 1.7.2021. године; 2. фаза – 31.12.2021. године)

Представници Коморе заступљени су у Координационом телу и наведеним радним групама и узели су активно учешће у изради и имплементацији јединственог електронског здравственог картона који између осталог обухвата: унапређење садашњег система е-рецепта, умрежавање приватног сектора у систем е-рецепта, омогућавање ауторизованог

приступа е-картону и унапређење комуникације између лекара и магистра фармације, а све у циљу оптимизације терапије и побољшања исхода лечења.

Израђени Нацрт докумената „Програм дигитализације у здравственом систему са акционим планом“ био је предмет јавне расправе новембра 2021. године, о чему су чланови Коморе обавештени путем сајта и циркуларног мејла.

САРАДЊА СА МИНИСТАРСТВОМ ЗДРАВЉА РС

Усвајање новог Закона о здравственој заштити 2019. године последично је захтевало доношење или усклађивање великог броја подзаконских аката. Већи број њих је још увек у припреми, те се њихово доношење очекује у наредном периоду.

Фармацеутска комора је остварила интензивну сарадњу са Министарством здравља, везано за горе наведену регулативу. Водич добре апотекарске праксе један је од првих документа који је усвојен у складу са новима Законом. У изради Водича, на иницијативу Коморе, учествовали су и представници Сектора за инспекцијске послове.

Везано за друга подзаконска акта издвајамо:

- ✓ Наставак рада на изради Нацрта Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе. Предлог Нацрта о ближим условима за обављање апотекарске делатности у здравственим установама и апотекама приватна пркса, који је израдила Радна група Коморе, а усвојила Скупштина Коморе на седници одржаној 25.2.2021. године прослеђен је министру здравља 26.2.2021. године. Након тога, министар здравља формирао је 10.5.2021. године Радну групу за израду предлога Правилника о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе, у којој су именовани и представници Коморе. Радна група је у току 2021. одржала само један састанак, маја 2021.
- ✓ Наставак рада на изменама и допунама Закона о коморама здравствених радника и подзаконских аката од значаја за обављање поверених послова, Правилника о континуираној едукацији и Правилника о издавању, обнављању и одузимању лиценце (децембар 2021.).
- ✓ Активно учешће у изради Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите и о провери квалитета стручног рада, у оквиру Радне групе именоване од стране министра здравља. Правилник усвојен и објављен у „Сл. Гласнику РС“ бр. 123/2021 од 15.12.2021. године.
- ✓ Информисање чланства о јавној расправи на Нацрт плана оптимизације мреже установа здравствене заштите (фебруар 2021) чиме је отворен јавно-приватни дијалог о предложеним решењима за унапређење ефикасности, доступности и квалитета здравствене заштите у Србији.

САРАДЊА СА СЕКТОРСКИМ ВЕЋЕМ ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Сарадња са Секторским већем за сектор здравства и социјалне заштите (у даљем тексту: Секторско веће) у 2021. години односила се на Иницијативу за развој и усвајање стандарда квалификације Фармацеутски техничар, коју чине Елаборат о оправданости квалификације и Иницијални предлог стандарда квалификације.

САРАДЊА СА РФЗО

- ✓ Почетком године РФЗО се обратио Комори везано за издавање лекове из групе: нискомолекуларних хепарина, антибиотика и кортикостероида. У допису од 11.1.2021. наводи се да је потрошња ових лекова, који се користе у лечењу оболелих од Ковид-19, вишеструко повећана у апотекама, при чему се значајне количине лекова издају а да нису прописане на обрасцу лекарског рецепта, што је супротно режиму издавања утврђено у дозволи за лек, као и да се наведени лекови могу издавати искључиво на основу: одговарајућег рецепта или лекарског извештаја на коме је лек прописан. Комора је о овом допису обавестила своје чланове и правна лица.
- ✓ На молбу РФЗО Комора је у периоду јануар-фебруар-март 2021. године више пута информисала своје чланове и правна лица везано за достављање података о залихама лекова, посебно лекова који се користе у лечењу оболелих од Ковид-19. Достављање података односило се подједнако на апотеке из Плана мреже (државне апотеке), као и апотеке у приватној својини.
- ✓ Комора је 29.11.2021. године добила позив од РФЗО да достави мишљење у вези Нацрта Правилника о уговарању здравствене заштите из обавезног здравственог осигурања са даваоцима здравствених услуга за 2022. годину и то најкасније до 03.12.2021. године. Нацрт Правилника прослеђен је члановима Управног одбора на мишљење, а пристигла (укупно 2) мишљења су у целости прослеђени РФЗО. Предметни Правилник није претрпео измене у односу на претходну годину.

САРАДЊА СА ОСТАЛИМ КОМОРАМА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА

- ✓ Током 2021. године у континуитету су одржавани заједнички састанци представника комора здравствених радника, по питањима значајним за рад комора, а у складу са епидемиолошком ситуацијом.
- ✓ Коморе здравствених радника интензивно су радиле на усклађивању своје праксе по питању поверених послова, у оквиру пројекта Владе РС коју спроводи Републички секретаријат за јавне политике а тиче се пописа административних поступака.
- ✓ У оквиру радних група Министарства здравља, коморе здравствених радника радиле су на изради подзаконских прописа везано за лиценцирање и поступак континуиране едукације.

САРАДЊА СА ФАРМАЦЕУТСКИМ ФАКУЛТЕТОМ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

- ✓ Остварена је даља сарадња по питању стандардизације услуга у апотекама, и то: стандардизацији фармацеутске услуге приликом издавања антибиотика и стандардизација фармацеутске услуге код оболелих од астме.
- ✓ На позив Факултета чланови Коморе учествовали су у спровођењу мултицентричне студије пресека која се спроводи широм света и има за циљ да активно прати испољавање нежељених реакција на Ковид-19 вакцине (август 2021).

САРАДЊА СА АПОТЕКАМА

- ✓ Током 2021. године Комора је имала интензивну и континуирану сарадњу са апотекарским установама и апотекама приватна пракса, и то:
 - информисање о захтевима РФЗО по питању достављања података о залихама лекова и помоћ при реализацији ових захтева;
 - информисање о захтевима АПР-а везано за усклађивање општих аката са законом, а који су неопходни приликом пријаве у регистар здравствених установа.
- ✓ Комора је у сарадњи УСАИД-ом и Канцеларијом повереника за заштиту података о личности организовала обуку за примену Закона о заштити података о личности (12. октобар 2021. године). Едукација је реализована са циљем да лица која су већ одређена за заштиту података о личности и они који ће тек бити одређени, стекну нова и дограде постојећа знања о праву на заштиту података о личности и да се ближе упознају са обавезама које, у складу са овим Законом, имају руковооци и обрађивачи података о личности. Апотекарским установама и апотекама приватна пракса указано је на законску обавезу да одреде лице за заштиту података о личности и да о томе обавесте Повереника.

САРАДЊА СА КОМОРАМА ИЗ ОКРУЖЕЊА

- ✓ Током 2021. године, сарадња са коморама из окружења настављена је кроз консултације и размену искуства везано за рад апотека у условима пандемије, искуства везано за увођење фармацеутских услуга и других информација важних за унапређење апотекарске делатности.

САРАДЊА СА ИНСТИТУТОМ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ „ДР МИЛАН ЈОВАНОВИЋ БАТУТ“

- ✓ Фармацеутска комора је остварила интензивну сарадњу са Институтом за јавно здравље “Др Милан Јовановић Батут” (ИЈЗС) по свим питањима везано за актуелну епидемиолошку ситуацију.
- ✓ Поред тога, активна комуникација вођена је по питању вакцинације чланова коморе, у складу са приоритетима који се односе на здравствене раднике.

- ✓ По питању спровођења редовне спољне провере квалитета стручног рада, ИЗЈС и коморе здравствених радника су се сагласиле да Предлог плана редовне спољне провере квалитета стручног рада за 2020. годину, који због оправданих разлога није спроведен, усвоје као Предлог плана редовне спољне провере квалитета стручног рада за 2021. годину. Образложење је прослеђено Министарству здравља на даљу надлежност.

САРАДЊА СА АГЕНЦИЈОМ ЗА ПРИВРЕДНЕ РЕГИСТРЕ

- ✓ Комора је покренула активности које су дефинисане Програмом рада за 2021. годину, везано за сарадњу са Агенцијом за привредне регистре (АПР), односно укрштање података из Регистра здравствених установа и Јединствене евиденције субјеката у здравству са подацима из евиденција Коморе везано за број запослених фармацеута.
- ✓ Циљ ове анализе био је утврђивање чињеничног стања везано за број фармацеута у апотекама, након чега би Комора могла да покрене активности са циљем да у свакој смени апотеке буде најмање један магистар фармације.
- ✓ Приликом прелиминарне анализе која је урађена у периоду јул-август 2021. године, након доставе података из АПР-а, утврђено је следеће:
 - Регистар здравствених установа није комплетан. Близу 400 правних лица које Комора има у својој бази података нису се још увек регистровали у АПР-у. Поред тога, поједине апотекарске установе нису доставиле све законом прописане податке (нпр. податак о броју организационих јединица).
 - Чланови Фармацеутске коморе не пријављују промену података у законски прописаном року, што се односи на све врсте промена, а посебно је везано за промену послодавца, промену огранка, односно престанак/заснивање радног односа.

С тим у вези, а на позив Коморе да ће поднети прекршајне пријава надлежном државном органу у случају када се утврди да промена података није достављена у законском року од 30 дана, огранци Коморе су у периоду октобар-новембар 2021. године примили преко 500 захтева за промену података.

- ✓ На молбу АПР-а, Комора је здравственим установама проследила информацију везано за усклађивање општих аката са законом (јун 2021.).

САРАДЊА СА ПРИВРЕДНОМ КОМОРОМ СРБИЈЕ

- ✓ Фармацеутска комора је током 2021. године сарађивала са Привредном комором Србије (ПКС) по питањима везано за актуелну епидемиолошку ситуацију и информисање чланова по различитим темама од значаја за рад апотека, као и едукације о Водичу ДАП.

САРАДЊА СА УДРУЖЕЊИМА ПАЦИЈЕНАТА

- ✓ Већ дуго низ година Фармацеутска комора Србије успешно сарађује са удружењима пацијената. Кроз часопис Апотекарска пракса у току 2021. године објављени су интервјуи са ХАЕ Србија - Национално удружење особа оболелих од херeditарног ангиоедема (ХАЕ) – упознали смо Вас са главним карактеристикама ове ретке болести која годинама може остати непрепозната и погрешно лечена. Подсетили смо се доступних лекове и указали на значај сарадње између лекара и фармацеути у постављању дијагнозе.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ КОМОРЕ

ДОДЕЛА НАГРАДЕ “СТЕВАН ШУКЉЕВИЋ”

Награда “Стеван Шукљевић” установљена је 2016. године у част пријатеља, сарадника и угледног магистра фармације Стевана Шукљевића

Комора на овај начин препознаје допринос који појединци пружају на пољу унапређења здравља становништва и сваке године, за изузетан допринос у апотекарској делатности, додељује ово признање. Лауреати награде су магистри фармације са изузетно богатим професионалним животом.

Добитница Награде “Стеван Шукљевић” за 2021. годину је маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, специјалиста фармацеутске здравствене заштите, сарадник на великом броју пројеката за унапређење стручног знања, као и пројеката за очување јавног здравља. Аутор и коаутор великог броја текстова и програма континуиране едукације намењених фармацеутима и фармацеутским техничарима. Остварила изузетну сарадњу са удружењима пацијената, препознајући њихове потребе и очекивања. Промотер фармацеутске струке у домаћим медијима кроз јавне наступе и гостовања.

РАДНЕ ГРУПЕ КОМОРЕ

- ✓ **Радна група за израду Водича Добре апотекарске праксе** (формирана јуна 2019. године) у саставу: маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, маг. фарм. спец. Сања Јовић, маг. фарм. спец. Ивана Поповић, маг. фарм. спец. Славица Ботић, маг. фарм. спец. Тијана Радојчић, маг. фарм. спец. Драгана Јоцић, проф. др Марина Одоровић и два представника Министарства здравља, др Ивана Родић и маг. фарм. Јелица Васић. Након спроведене јавне расправе (октобра-новембар 2020.), чланови радне групе су извршили анализу пристиглих коментара, примедби и сугестија и припремили документ за седницу Скупштине Коморе. Скупштина Коморе, на седници одржаној 25.2.2021. године донела је одлуку о усвајању Водича ДАП, на који је 9.3.2021. године сагласност дао министар здравља у Влади Републике Србије др Златибор Лончар.
- ✓ **Радна група за увођење стандардизоване фармацеутске услуге оболелима од дијабетеса** (формирана јануара 2019. године), у саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Мика Симишић, маг.

фарм. спец. Јелена Стефановић Војиновић, маг. фарм. спец. Сузана Маринковић, маг. фарм. спец. Милица Ћулафић, проф. др Ивана Тадић, наставила је у 2021. години рад на унапређењу услуге и њеној даљој имплементацији. Поред акредитације пакета образовања у оквиру ВШО везано за унапређење услуге, 15. маја 2021. одржан је вебинар са циљем да се кроз обнову стечених и стицање нових знања о употребу дијететских суплемената и неге коже у дијабетесу подигне ниво услуге. Новембра 2021. године, у оквиру обележавања Светског дана борбе против дијабетеса одржана су два вебинара (16 и 23.11.2021.) подршке Саветницима за дијабетес и свим колегама који то желе да постану.

- ✓ **Радна група за израду пројекта „Значај и улога апотека у промоцији вакцинације“** (формирана септембра 2020. године), у саставу: маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, проф. Душанка Крајновић, проф. Ивана Тадић, проф. Катарина Вучићевић, маг.фарм.спец. Јасна Анђелковић, маг.фарм.спец. Марина Недељковић и маг.фарм.спец. Соња Стојиљковић учествовала је у припреми Пројекта: Јачање улоге апотека у саветовању пацијената о вакцинацији против Ковид-19“ који је спроведен у сарадњи са СЗО (новембар-децембар 2021.)
- ✓ **Радну групу за израду предлога ближих услова за обављање апотекарске делатности, за апотекарске установе и апотеке приватна пракса, у погледу кадра, простора, опреме, лекова и медицинских средстава** (формирана новембра 2020. године), у саставу: маг.фарм.спец. Татјана Шипетић, 2 члана су из државног сектора (маг.фарм.спец. Саша Петровић; АУ Пожаревац и маг.фарм. Мирјана Манојловић, АУ Лозница), 2 члана из приватног сектора (маг.фарм. Марија Голубовић Марковић, АУ Др Макс и маг. фарм. Драгана Благојевић Илијев, АУ „Бену“), 1 члан из болничке апотеке (маг.фарм.спец. Оливера Вучићевић, КБЦ „Др Драгиша Мишовић“) и 1 члан из апотеке приватна пракса (маг.фарм. Славица Главих, Самостална апотека Миралек, Панчево). Предлог Нацрта о ближим условима за обављање апотекарске делатности у здравственим установама и апотекама приватна пркса, који је израдила Радна група Коморе, а усвојила Скупштина Коморе на седници одржаној 25.2.2021. године прослеђен је министру здравља 26.2.2021. године.
- ✓ Управни одбор је 07.10.2021. донео одлуку о образовању **Стручног тела за рецензију (контролу квалитета) програма КЕ** у следећем саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, проф. др Ивана Тадић, др сци. Ненад Миљковић. Именовани чланови стручног тека су извршили рецензију 13 програма континуиране едукације које је Комора предала на акредитацију у октобарском термину, везано за имплементацију Водича ДАП.
- ✓ Управни одбор је 07.06.2021. донео одлуку о образовању **Радне групе за увођење стандардизоване фармацеутске услуге приликом издавања антибиотика** у следећем саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, са задатком да израде нацрт фармацеутске услуге приликом издавања антибиотика које ће се пружати у АУ односно апотекама основаним као приватна пракса најкасније до 01.09.2021. Радна група је у предвиђеном року извршила стандардизацију ове услуге. Пилот пројекат који је спроведен у периоду октобар-децембар 2021. године подржан је од стране Министарства здравља, Други пројекат развоја здравства Србије.

- ✓ Управни одбор је 07.06.2021. донео одлуку о образовању **Радне групе за увођење стандардизоване фармацеутске услуге – Астма и ХОБП** у сладећем саставу: проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг фарм. Тамара Мирковић, маг фарм. Милан Ракић, са задатком да израде нацрт фармацеутске услуге – Астма и ХОБП која ће се пружати у АУ односно апотекама основаним ако приватна пракса најкасније до 01.11.2021. Радна група је у предвиђеном року извршила стандардизацију ове услуге. Акредитован је пакет образовања који је доступан у ВШО. Имплементација ове услуге планирана је за 2022. годину.

ПРОЈЕКТИ КОМОРЕ ЗНАЧАЈНИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

САРАДЊА СА СВЕТСКОМ ЗДРАВСТВЕНОМ ОРГАНИЗАЦИЈОМ

ЈАЧАЊЕ УЛОГЕ АПОТЕКА У САВЕТОВАЊУ ПАЦИЈЕНАТА О ВАКЦИНАЦИЈИ ПРОТИВ COVID-19

Преознајући улогу апотека и значај њиховог укључивања за пружање, на доказима заснованим чињеницама у вези са вакцинацијом, Светска здравствена организација (СЗО) у сарадњи са Фармацеутском комором Србије као партнером, уз финансијску подршку УСАИД-а, спровела је пилот пројекат у апотекама примарне здравствене заштите, са циљем саветовања грађана о значају вакцинације против COVID-19. Општи циљ пројекта је повећање броја вакцинисаних људи у одабраним популацијама кроз смањење недоумица или превазилажење других могућих баријера и спроводи се као одговор на ниску стопу вакцинације у следећим градовима/општинама у Србији: Тутин, Нови Пазар, Сјеница, Уб, Лајковац, Мионица, Љиг, Осечина, Ада, Чока, Кањижа, Сента, Обреновац и Лазаревац.

Пројекат је био подељен у две фазе:

- Прва фаза - Едукација фармацеута са фокусом на мере превенције и вакцинацију против COVID-19, као и доказима за превазилажење неодлучности према вакцинацији против COVID-19. Први семинар у организацији Коморе одржан је 25.11.2021. године у сарадњи са проф. др Бранкицом Филипић, Фармацеутски факултет у Београду и проф. др Милошем Марковићем, Медицински факултет у Београду. Други семинар на тему комуникације, у организацији СЗО, одржан је 2.12.2021. године са експертима СЗО из ове области.
- Друга фаза (1-31.12.2021.) - Подизање здравствене свести пацијената/корисника услуга кроз комуникацију која укључује активно слушање ставова везано за вакцинацију и пружање информација о доступним вакцинама, њиховом механизму деловања и ефикасности. Саветовање и допринос индивидуалном плану вакцинације кроз разговор о потенцијалном нежељеним реакцијама и начинима за њихово превазилажење.

У реализацију пилот пројекта укључено је 45 магистара фармације из јавних и приватних апотека примарне здравствене заштите у наведеним градовима и општинама. Од овог броја 5 магистара фармације одустало је од учешћа у првој недељи, тако да је пројекат успешно завршило 40 магистара фармације. За учеснике у пројекту обезбеђена је финансијска надокнада, те уједно овај пилот пројекат представља и прву фармацеутску услугу за коју су фармацеути бити плаћени.

ИСТРАЖИВАЊЕ О ДОСТУПНОСТИ ЛЕКОВА ЗА ДЕЦУ

На позив Светске здравствене организације чланови Коморе учествовали су у истраживању које се спроводи широм света и има за циљ анализу доступности или проблема са којима се срећу здравствени радници, а односи се на најпотребније лекове за децу (август 2021).

СТАНДАРДИЗАЦИЈА ФАРМАЦЕУТСКИХ УСЛУГА

ЗА ОБОЛЕЛЕ ОД ДИЈАБЕТЕСА

Фармацеутска комора Србије је 2019. године стандардизовала прву фармацеутску услугу у апотекама, посвећену оболелима од дијабетеса. Након спроведених едукација, започео је процес имплементације услуге у апотекама широм Србије, а после извесног времена уследиле су и промоције првих Советника за дијабетес. Показало се да је велики број грађана користио ову услугу из више разлога, а један од водећих је то што магистар фармације јесте најдоступнији здравствени професионалац коме грађани верују. На основу искуства првих Советника за дијабетес извршена је ревизија материјала у 2020. години.

Са циљем да у 2021. години додатно унапредимо услугу, кроз обнову стечених знања увели смо и нове компетенције, везано за употребу дијететских суплемената и негу коже у сарадњи са компанијама Eucerin и Abela. **Вебинар на тему: “Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом“ одржан је 15.5.2021. године и њему је присуствовало 716 магистара фармације.** У оквиру ВШО акредитован је и доступан од 18.5.2022. и тест у електронској форми на исту тему.

У оквиру обележавања Светског дана борбе против дијабетеса 2021. године, одржана су два вебинара подршке Советницима за дијабетес и свим колегама који то желе да постану, и то 16. и 23.11.2021. године. Вебинарима је присуствовало преко 1.401 учесник (16.11.2021. – 694 учесника; 23.11.2021. – 707 учесника), а реализовани су уз подршку компанија: Novo Norisk, Adoc i Abela. Кроз рад на развоју услуге, она добија и своју унапређену форму.

Закључно са децембром 2021. године у Србији има 84 Советника за дијабетес, а преко 250 магистара фармације учествује у пројекту, те је број саветника из месеца у месец све већи.

ПРИЛИКОМ ИЗДАВАЊА АНТИБИОТИКА

Антимикробна резистенција је озбиљан глобални проблем који представља претњу јавном здрављу, а пандемија КОВИД-19 је ову тему поново ставила у фокус здравствених система широм света.

Друга стандардизована услуга која се односи на издавање антибиотика, препозната је од стране Министарства здравља, и процес стандардизације подржан је од Другог пројекта развоја здравства Србије. **Едукација на којој је промовисана ова услуга одржана је 5.10.2021. године уз присуство 1570 магистра фармације**, што довољно говори о актуелности ове теме, али и заинтересованости магистра фармације да активно учествују у решавању овог проблема.

Применом стандардизоване фармацеутске услуге приликом издавања антибиотика пацијентима се пружају усмене и писане информације везано за правилну употребу лека и последицама које непотребна и неправилна употреба антибиотика може имати по њихово здравље, едукујемо стручну и општу јавност да нерационална употреба антибиотика данас, има далекосежне последице на генерације које долазе.

Пилот пројекат спроведен је током новембра-децембра 2021. године и у њему је учествовало близу 500 магистра фармације. Анализа прикупљених података биће извршена у првој половини 2022. године.

КОД ПАЦИЈЕНАТА СА АСТМОМ

Стандардизована фармацеутска услуга за пацијенте са астмом је новина са којом ћемо, између осталог, започети активности у 2022. години. Планира се одржавање два вебинара за обуку колега које желе да унапреде своја знања и вештине на ову тему и учествују у подизању квалитета пружања услуга у својим апотекама. Припремили смо и акредитовали материјал неопходан за пружање услуге у апотекама, који је у оквиру Виртуелне школе образовања постављен на сајту Коморе.

ПРОЈЕКАТ: СМАРТ 2 - ПОСТ КОВИД САВЕТОВАЛИШТА У АПОТЕКАМА

Последице обољевања од COVID-19 у великом броју случајева укључују перзистирајуће симптоме и медицинске компликације које могу трајати месецима након почетног опоравка од болести.

Комора је, пратећи Ваше потребе и очекивања, организовала наставак СМАРТ Фармацеут програма у сарадњи са *Pharma Expertom i Accredittation Councyl for Pharmacy Education (ACPE)*, *online* и на тему пост-Ковид симптома и њиховог збрињавања у апотеци. Предавачи су били доц. др сц. Аријана Мештровић, маг. фарм. и Michael Rouse, BPharm, директор АСРЕ. **Едукација је одржана 4.12.2021. године уз присуство 441 магистра фармације.** Сви учесници добили су материјале за едукацију и укључивање у Смарт програм који обухвата практичне смернице и алогаритам за спровођење услуге.

Током пилот пројекта који се спроводи у периоду децембар 2021-јануар 2022., пацијентима се пружа едукативна услуга, заснована на научним доказима, уз тражење конкретних решења за санирање симптома, обнову слузокоже, коже, функционални опоравак чула и органа, као и помоћ у одржавању менталног, респираторног и кардиоваскуларног здравља, уопштено реконвалесценцији.

У другом едукативном модулу који је планиран за фебруар 2022. биће приказани резултати рада колега који су учествовали у пилот пројекту и приказ најинтересантнијих случајева. Такође, због великог броја заинтересованих поновићемо алгоритам саветовања уз јасне и практичне смернице како организовати овакво саветовалиште у апотеци.

АПЛИКАЦИЈА ЗА ФАРМАЦЕУТСКЕ УСЛУГЕ

Резултат рада свих експерата који су били укључени у стандардизацију фармацеутских услуга јесте развој Апликације за фармацеутске услуге која је завршена децембра 2021. године (доступна на web адреси <http://usluge.farmkom.rs/>)

Апликација обухвата прве три услуге које су стандардизоване у последње три године, и то: за оболеле од дијабетеса, приликом издавања антибиотика и код особа са астмом, а предвиђен је и унос нових услуга, након њихове стандардизације. Веома је једноставна за коришћење и прати кораке које су дефинисани у оквиру сваке од наведених услуга. На самом почетку захтева регистрацију и одобрење за коришћење које ће се добити од стране Коморе.

Апликација је повезана са базом података Коморе, тако да се за сваку услугу која се пружа одређеном пацијенту, из базе Коморе уписује име и презиме фармацеута и установа/приватна пракса у којој је услуга пружена. Из овог разлога је важно да се промена радног места пријави Комори што пре, а најкасније у законском року од 30 дана.

Омогућено је да све унете податке (за све пацијенте којима је пружена једна врста услуге) магистар фармације у било ком тренутку добије у *excel* табели, како би их даље анализирао. Подаци ће, на захтев, бити доступни и установи у којој је услуга пружена.

СВЕТСКИ ДАН ФАРМАЦЕУТА, 25. СЕПТЕМБАР

Тема овогодишњег Светског дана фармацеута који се традиционално обележава 25. септембра била „Апотека: Увек поуздана у служби Вашег здравља“. Тим поводом Комора је отворила конкурс за фармацеута. Три најоригиналнија рада, који на најбољи начин презентују апотеку као место поузданих информација, а дипломираног фармацеута/магистра фармације као здравственог радника у чије знање и стручност пацијенти имају поверење, награђени су новчаном наградом од 10.000 динара, и то:

- Дипл. фарм. Маријана Коропановски,
- Маг. фарм. Сергеј Јакименко,
- Спец. фарм. Кристина Ковачевић.

ПРОДУЖЕН ПРИСТУП БАЗИ Medicines Complete

Комора је 2020. године обезбедила годишњу претплату за коришћење базе MedicinesComplete (ограничен приступ на издања БНФ и БНФ за децу) за 300 чланова, почевши од 14. децембра. У сарадњи са колегама из Европске канцеларије од априла 2021.

године уговорени су нови услови, па је ова база постала доступна свим члановима Коморе, са ограничењем да у истом тренутку приступ може да користи највише до 300 чланова.

С обзиром да је претплата за коришћење базе MedicinesComplete истицала 13. децембра 2021. године, чланство Коморе је анкетирано (анкета прослеђена путем циркуларног мејла на све доступне мејлове у бази) како би потврдили мишљење чланова по питању продужења лиценце за наредни једногодишњи период. На анкету је одговорило 853 члана Коморе, а за продужење је било 96.6%. У складу са тим, приступ бази је продужен за још годину дана.

МЕДИЈСКЕ АКТИВНОСТИ

Током 2021. године имали смо укупно 97 медијских објава у традиционалним медијима у којима се помињала Фармацеутска комора Србије. У принт медијима имали смо укупно 13 објава, најчешће интервјуа. На веб порталима имали смо 67 објава, док су представници Фармацеутске коморе Србије током прошле године гостовали на 17 телевизија.

Током 2021. године медијима смо послали два саопштења – током септембра за Светски дан фармацеута, као и током новембра за нову фармацеутску услугу приликом издавања антибиотика. Циљано смо у медије пуштали текст о лековима и вожњи, па је ова тема била присутна током целе године.

ЈАНУАР:

- Интервју Татјане Шипетић у Блицу (текст је пренело још 6 медија)
- Гостовање Сође Стојиљковић на ТВ Прва о витаминима и њиховој правилној употреби.
- Текст у листу Данас о ломљењу таблета.
- Интервју Драгане Рајковић на портал “Е-клиника” о лековима и вожњи.

МАРТ:

- Интервју Татјане Шипетић у Српском Телеграфу.
- Текст о вожњи и лековима у Блицу.
- Гостовање Сође Стојиљковић на ТВ Куриру о употреби лекова (њено гостовање пренело је још 6 веб портала)
- Гостовање Татјане Шипетић на РТС –у о повећаној продаји витамина.

АПРИЛ:

- Гостовање Татјане Шипетић на РТС о потрошњи лекова (њено гостовање је пренело још 11 медија)
- Гостовање Сође Стојиљковић на ТВ Вести (Пинк) о суплементима током короне.
- Текст у Српском Телеграфу о витамин Д и осталим суплементима.

МАЈ:

- Интервју Татјане Шипетић на порталу “Нова” о коришћењу суплемената током

еписидије коронавируса.

- Текст на портал “Нова” о лековима и вожњи.

ЈУН:

- Текст на портал Б92.нет о лековима и вожњи.
- Велики текст на порталу Данас о суплементима и поливитаминској терапији, преточен у разговор са Татјаном Шипетић.

ЈУЛ:

- Гостовање Соње Стојиљковић на ТВ Првој о козметичким препаратима.
- Гостовање Татјаном Шипетић на РТС о путној апотеци.

СЕПТЕМБАР:

- Пласирање саопштења о Светском дану фармацеута
- Татјана Шипетић је гостовала на РТС, Првој И ТВ Вести (Пинк)
- Гостовање Соње Стојиљковић на ТВ Курир о антибиотицима
- Наше саопштење пренело је 3 принт медија и 13 веб портала

ОКТОБАР:

- Гостовање Соње Стојиљковић на ТВ Курир о витаминима и корони
- Гостовање Соње Стојиљковић на К1 о Ивермектину
- Текст у Политици о витаминима, саговорница Татјана Шипетић.

НОВЕМБАР:

- Пласирање саопштења о новој фармацеутској услузи приликом издавања антибиотика
- Вест је објавило 5 принт медија и 22 веб портала
- Текст у Политици о витаминима
- Текст у Данасу о употреби антибиотика
- Текст у Куриру о антибиотицима
- Гостовање на К1 Соње Стојиљковић - антибиотици
- Гостовање на РТС Татјана Шипетић - антибиотици
- Гостовање на ТВ Курир Драгана Рајковић - антибиотици
- Гостовање на ТВ Пинк Драгана Рајковић – антибиотици

ДЕЦЕМБАР:

- Текст о лековима и вожњи у Телеграфу
- Новогодишњи текст на портал Б92 са Татјаном Шипетић.

ГЛАСНИК КОМОРЕ – ЧАСОПИС „АПОТЕКАРСКА ПРАКСА“

- ✓ У 2021-ој години укупно је објављено 3 броја гласника Коморе Апотекарска Пракса (број 129, 130 и 131).

- ✓ Закључно са 31. децембром 2021. године број адреса на које се шаље часопис је 7868 и односи се на све фармацеуте који имају активан статус без обзира на уплату чланарине.
- ✓ Часопис је током целе године информисао чланство о свим активностима и раду Фармацеутске коморе Србије, њених органа и огранака, као и осталим догађајима у фармацеутској струци, код нас и у свету.

САЈТ И ФЕЈСБУК СТРАНИЦА КОМОРЕ

- ✓ Сајт је током 2021. године редовно одржаван и објављене информације су пратиле свакодневне активности и рад органа Коморе.
- ✓ Највећи број посета сајту односи се на вести које се објављују на почетној страници и активности Коморе, информације у вези документације неопходне за упис у именик, издавање и обнављање лиценци, пријављивање промена, пакете ВШО и актуелне пројекте сл.
- ✓ Свесни чињенице да је у доба пандемије било више него икада потребно пружити правовремену и тачну информацију, Комора је најважније информације редовно достављала својим члановима путем циркуларног мејла. Мејлинг листа Коморе броји 7375 чланова (децембар 2021).
- ✓ Препознат је и значај друштвених мрежа због лакше доступности валидних информација, па смо своје активности усмерили и на званични *Facebook* профил Коморе. Комуникацију путем *Facebook*-а испратило је на десетине хиљада људи сваког месеца. 2021. годину завршавамо са готово 2.5 милиона прегледа, што је 2x више него претходне године.
- ✓ **2018. *online* заједница окупљала је 1.800 пратилаца, почетком 2020. било је укупно 5.000, а заључно са децембром 2021. године бројимо преко 10.000 пратилаца, већином магистара фармације, али и колега из других медицинских грана.**

АКРЕДИТАЦИЈА ПРОГРАМА КЕ

- ✓ Јавним позивом за акредитацију програма КЕ, који је расписан 31.12.2020. године, дефинисано је 4 термина за акредитацију у току 2021. године: 15-30. јануар, 01-15. април, 01-15. јул, 01-15. октобар.
- ✓ На акредитацију је у току 2021. године примљено укупно 151 програм КЕ које је Радна група ЗСС за акредитацију програма КЕ при Комори (проф. др Јела Милић, проф. др Зорица Басић, доц. др Анета Перић, мр сци. Јасна Ристић, мр сци. Светлана Ристић) прегледала по дефинисаној процедури и дала предлог за акредитацију програма КЕ са дефинисаним бројем бодова или предлог за одбијање програма КЕ.

Виртуелна школа образовања, која је 2021. напунила 15 година свог постојања, и даље представља квалитетан и поуздан начин едукације за велики број чланова Коморе, што значајно олакшава поступак обнове лиценци. Потврда тога је број приступа и полагања тестова, који се последњих година креће око 7.000 на годишњем нивоу.

Током 2021. године акредитована су 7 нових пакета образовања:

1. **Тема: „Правилна примена терапије код пацијената оболелих од COVID 19“** (у сарадњи са Министарством здравља, ДПРЗС) Евиденциони број: Б-57/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 18.5.2021. године; Аутори: доц. др Горан Стевановић, ас. Милица Ђулафић, маг. фарм. спец. Татјана Жунић, маг. фарм. спец. Мика Симишић, мр пх. спец. Ненад Миљковић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић; број бодова за слушаоце – 5.
2. **Тема: „Фармацеутска услуга - предуслов повећања степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотикима“** (у сарадњи са Министарством здравља, ДПРЗС) Евиденциони број: Б-59/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 18.5.2021 године; Аутори: Проф. др Ненад Угрешић, проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг.фарм.спец. Татјана Милошевић, маг.фарм.спец., Соња Стојиљковић, маг.фарм.спец. Николина Скорупан, маг. фарм.спец. Драгана Рајинац; број бодова за слушаоце – 5.
3. **Тема: „Рационална употреба антибиотика - најбољи начин борбе против антибиотске резистенције“** (у сарадњи са Министарством здравља, ДПРЗС) Евиденциони број: Б-58/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 18.5.2021. године; Аутори: Проф. др Мијомир Пелемиш, др спец. Горан Вукомановић, проф. др Милица Бајчетић, проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг.фарм.спец. Татјана Милошевић, маг. фарм.спец. Драгана Рајинац; број бодова за слушаоце – 5.
4. **Тема: „Превенција и контрола COVID 19 - значај и улога фармацеута“** (у сарадњи са Министарством здравља, ДПРЗС), Евиденциони број: Б-56/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 18.5.2021. године; Аутори: Проф. др Љиљана Марковић-Денић, др сц. Ивана Ђуричић, проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Сузана Маринковић, мр пх. спец. Ненад Миљковић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић; број бодова за слушаоце – 5.
5. **Тема: „Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом“**; Евиденциони број: Б-60/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 18.5.2021 године; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Јелена Стефановић Војиновић, проф. др Брижита Ђорђевић и в. проф. др Бојана Видовић; број бодова за слушаоце – 5
6. **Тема: „Услуга фармацеутске здравствене заштите за пацијенте са дијабетесом“** (реакредитација), Евиденциони број: Б-143/21; Одлука ЗСС 153-01-00620/2021-01 од 18.11.2021. године; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг.фарм.спец. Татјана Милошевић, маг.фарм.спец. Сузана Маринковић, маг. фарм. спец.

Јелена Стефановић Војиновић, маг. фарм. спец. Мика Симишић, маг. фарм. спец. Милица Ћулафић, проф. др Ивана Тадић; број бодова за слушаоце – 5

7. Тема: **„Услуга магистра фармације за пацијенте са астмом“**; Евиденциони број: Б-142/21; Одлука ЗСС 153-01-00620/2021-01 од 18.11.2021. године; Аутори: Проф. др Сандра Везмар Ковачевић, маг. фарм. спец. Татјана Милошевић, маг. фарм. спец. Николина Скорупан, маг. фарм. спец. Соња Стојиљковић, маг. фарм. спец. Милан Ракић, маг. фарм. спец. Тамара Мирковић; број бодова за слушаоце – 5.

Поред наведених, у циљу имплементације Водича ДАП, акредитовано је додатних 13 тестова у електронској форми:

1. Тема: **„Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за простор и опрему“**; Евиденциони број: Б-128/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Сања Јовић, Дипл. инг. технологије Александар Пановски, Дипл. инг. технологије Милица Благојевић; број бодова за слушаоце – 2.
2. Тема: **„Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за кадар“**; Евиденциони број: Б-129/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Др сци. мед. Драгана Јоцић, Проф. др Душанка Крајновић; број бодова за слушаоце – 2.
3. Тема: **„Стандарди и смернице за планирање, набавку, пријем, складиштење и чување“**; Евиденциони број: Б-130/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Сања Јовић, Маг. фарм. спец. Ивана Поповић; број бодова за слушаоце – 2.
4. Тема: **„Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за праћења исхода терапије“**; Евиденциони број: Б-131/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Тијана Радојичић, Маг. фарм. спец. Милана Вуков, Маг. фарм. спец. Горан М. Марковић, Дипл. инг. технологије Тони Чамуровски, број бодова за слушаоце – 2.
5. Тема: **„Стандарди добре апотекарске праксе за централизовану припрему цитотоксичне терапије у апотеци“**; Евиденциони број: Б-132/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Ивана Поповић, Маг. фарм. спец. Мирјана Бошковић, Маг. фарм. спец. Маја Рибар; број бодова за слушаоце – 2.
6. Тема: **„Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за издавање лекова, медицинских средстава и других производа у апотеци, изузев болничкој апотеци и Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за издавање лекова и медицинских средстава у болничкој апотеци“**; Евиденциони број: Б-133/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, Маг. фарм. спец. Драгана Рајинац, број бодова за слушаоце – 2.
7. Тема: **„Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за праћења исхода терапије“**; Евиденциони број: Б-134/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутор: Проф. др Марина Одаловић; број бодова за слушаоце – 2.

8. Тема: „Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за промоцију здравља, превенцију болести и здравствено васпитање у јавној апотеци, изузев болничке апотеке“; Евиденциони број: Б-135/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, Проф. др Марина Одаловић, Маг. фарм. спец. Андријана Милошевић број бодова за слушаоце – 2
9. Тема: „Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за руковање лековима и медицинским средствима који се користе у клиничким испитивањима“; Евиденциони број: Б-136/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Ивана Поповић; број бодова за слушаоце – 2
10. Тема: „Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за управљање фармацеутским отпадом “; Евиденциони број: Б-137/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутор: Маг. фарм. спец. Славица Ботић; број бодова за слушаоце – 2
11. Тема: „Стандарди добре апотекарске праксе за систем квалитета“ ; Евиденциони број: Б-138/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутор: Маг. фарм. спец. Маг. фарм. спец. Сања Јовић; број бодова за слушаоце – 2
12. Тема: „Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за безбедан систем рада – квалитет и безбедност производа“, Евиденциони број: Б-139/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Тијана Радојичић, Маг. фарм. спец. Драгана Рајинац, Маг. фарм. спец. Сања Јовић, Маг. фарм. спец. Татјана Савковић, Маг. фарм. спец. Јелена Милошевић број бодова за слушаоце – 2
13. Тема: „Стандарди и смернице добре апотекарске праксе за безбедан систем рада – безбедност пацијената“, Евиденциони број: Б-140/21; Одлука ЗСС 153-01-00188/2021-01 од 31.12.2020. године; Аутори: Маг. фарм. спец. Тијана Радојичић, Маг. фарм. спец. Татјана Шипетић, Мр пх Александра Вујачић Симић, Мр пх Весна Шеваљевић; број бодова за слушаоце – 2

Табела 3. Преглед броја тестова који су полагали чланови Коморе у оквиру Виртуелне школе образовања у 2021. години:

	Назив програма	Бр. учесника
1.	Услуга фармацеутске здравствене заштите за пацијенте са дијабетесом	668
2.	COVID-19: Смернице за фармацеуте и запослене у апотекама	862
3.	Имунолошки аспекти вакцинације са освртом на превенцију грипа и пнеумококне болести	898
4.	Рационална употреба антибиотика у лечењу уринарних инфекција	963
5.	Фармацеутска услуга - предуслов повећања степена адхеренце код пацијената на терапији антибиотцима	919
6.	Превенција и контрола COVID 19 - значај и улога фармацеута	712
7.	Правилна примена терапија код пацијената оболелих од COVID 19	749
8.	Унапређење стандардизоване фармацеутске услуге код пацијената са дијабетесом	479
9.	Услуга магистра фармације за пацијенте са астмом	223

10.	Рационална употреба антибиотика - најбољи начин борбе против антибиотске резистенције	678
	УКУПНО	7151

Табела 4. Број учесника у оквиру ВШО, 2020-2021:

	Опис	2020	2021	%
1	Број учесника у пакетима ВШО	6998	7151	102,2

БАЗА ПОДАТАКА КОМОРЕ

- ✓ Нова база за евиденцију и праћење чланова Фармацеутске коморе Србије, која је успешно тестирана и имплементирана у току 2020. године, несметано је функционисала током 2022. године.
- ✓ У току 2021. године континуирано је пружана стручна и техничка помоћ свим организаторима програма КЕ и обрађено је укупно 3177 извештаја о одржаним програмима КЕ, што је за 70% више него у 2020. години (2020. – укупно 1865).

Председник Скупштине
Славица Милутиновић, дипл. фарм.

**ОБЈЕДИЊЕНИ ИЗВЕШТАЈ
О СПРОВЕДеној РЕДОВНОЈ СПОЉНОЈ ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА
СТРУЧНОГ РАДА ЗА АПОТЕКАРСКУ ДЕЛАТНОСТ**

Фармацеутска комора Србије (у даљем тексту: Комора) у складу са својим обавезама и овлашћењима на основу члана 17. став 2 и члана 195. Закона о здравственој заштити („Сл. гласник РС“, бр. 25/2019), спровела је поступак редовне провере квалитета стручног рада у апотекарској делатности (октобар/новембар 2021. године), у складу са:

- Одредбама члана 17. став. 2 и чл. 191-195. Закона о здравственој заштити;
- Правилником о провери квалитета стручног рада здравствених установа, приватне праксе, здравствених радника и здравствених установа („Сл. гласник РС” бр. 35/2011);
- Листом стручних надзорника за редовну спољну проверу квалитета стручног рада, утврђене Одлуком министра здравља број 531-01-00328/2021-09 од 24.05.2021. године;
- Годишњим Планом редовне спољне провере квалитета стручног рада, утврђеним Одлуком министра здравља број 531-01-00294/2021-09 од 26.4.2021. године.

Ради што прецизнијег дефинисања поступка редовне спољне провере квалитета стручног рада и његове транспарентности, Управни одбор Коморе је 07.10.2021. године, усвојио „Стручно-методолошко упутство за спровођење редовне спољне провере квалитета стручног рада у апотекарској делатности са обрасцима извештаја о редовној спољној провери квалитета стручног рада за апотекарску делатност на примарном, секундарном и терцијарном нивоу“ (документ објављен на сајту Коморе <https://www.farmkom.rs/farmkom.php?id=71>)

У складу са Годишњим Планом, у периоду од 18.10.2021. године до 26.11.2021. године извршена је редовна спољна провера квалитета стручног рада у следећим апотекама:

Р.бр.	Апотеке у којима је спроведена редовна спољна провера квалитета стручног рада	Датум провере квалитета
1	АУ Златни лав, огранак Апатин, Бранка Радичевића 3	18.10.2021.
2	АУ Филлу фарм, огранак 70, ТЦ Баглаш лок.13, Зрењанин	19.10.2021.
3	АУ Јанковић, огранак 72, Сегедински пут 7/6, Суботица	19.10.2021.
4	АУ Бену, огранак 161, Трг ослобођења 6, Ковин	20.10.2021.
5	АУ Гален пхарм, Огранак 65, Бул.ослобођења 65, Нови Сад	25.10.2021.
6	АУ Филлу фарм, Огранак 41, Вељка Дугошевића 175/2, Рума	26.10.2021.
7	АУ Ботенони, Огранак ботенони 2, Бранислава Нушића 15, Општина Лазаревац	1.11.2021
8	Самостална апотека Ремедиана, Првог српског устанка 60-62, Смедеревска Паланка	2.11.2021.
9	АУ Филлу фарм, Огранак Филлу 17, Немањина 46, Прибој	2.11.2021.
10	Самостална апотека Алба, Житни трг 2, Зрењанин	2.11.2021.
11	Самостална апотека Салих, Светог Стефана 7, Кањижа	2.11.2021.
12	АУ ТГ Пхарм Медицо, Огранак Мелем, Јована Цвијића 13, Лозница	3.11.2021.
13	АУ Кршенковић, Огранак Кршенковић 7, Тодора Милићевића 16,	3.11.2021.

	Рашка	
14	АУ Гален, Војводе Бране 1, Општина Звездара	4.11.2021
15	Самостална апотека Ненковић, Хајдук Вељкова 31, Крушевац	4.11.2021.
16	АУ Вива, Карађорђева 49, Ћуприја	4.11.2021.
17	АУ Лаурус, Огранак Лаурус 4, Катанићева 16, Општина Врачар	4.11.2021
18	АУ Ремедиа, Огранак Ремедиа Сунце, Хајдук Вељкова 51а, Ниш	8.11.2021.
19	АУ Др Мах, Огранак Нови Сад, Бул. ослобођења 105, Нови Сад	8.11.2021.
20	АУ Хугиа, Алексе Шантића бб, Шид	9.11.2021.
21	АУ Обекс, Трг Ђорђа Станојевића 1, Неготин	9.11.2021.
22	АУ ИВА, Војводе Мишића 134, Општина Обреновац	9.11.2021
23	АУ Биопхарм, Огранак Здравље, Краља Петра I 1, Лајковац	10.11.2021.
24	АУ Гален пхарм, Огранак 88 , Војводе Живојина Мишића 18, Топола (у Плану АУ Невен, Огранак Невен 2 – промена власника)	10.11.2021.
25	ЗУА Лиллу дрогерие, Огранак 130 , Вука Бојовића бб, Јагодина	10.11.2021.
26	Самостална апотека Фридија, Карађорђева 40, Нова Варош	10.11.2021.
27	АУ Николић, Огранак Чачак 2, Владике Николаја Велимировића 51, Чачак	10.11.2021.
28	АУ Босфор, Огранак Босфор 3, Стевана Немање 156, Нови Пазар	10.11.2021.
29	АУ "Интегра", Булевар Николе Тесле 30 А, Општина Земун	10.11.2021
30	АУ Хигија, Огранак Хигија 1, Књаза Милоша 253, Арандјеловац	15.11.2021.
31	АУ Лекофарма, Огранак "Аква флос", Исмета Мујазиновића 23д, Општина Нови Београд (у Плану АУ "Аква Фарм" – промена власника)	15.11.2021
32	АУ "Богиња здравља", Вишњички венац 1р, Општина Палилула	15.11.2021
33	Општина Земун, АУ ДХФ, Огранак ДХФ 2, Загорска 11	16.11.2021
34	АУ Адонис, Огранак Адонис 2, Светог Саве бр 5, Сокобања	16.11.2021.
35	Самостална апотека Свети Ђорђе, Карађорђева 225, Чићевац	16.11.2021.
36	АУ Липа, Југ Богданова 16-18, Прокупље (у Плану Самостална апотека Липа- пререгистрација у АУ)	16.11.2021.
37	АУ "Један", Војводе Степе 353 локал 2, Општина Вождовац	17.11.2021
38	АУ Медика, Огранак 3, Ратка Павловића 4, Лесковац	18.11.2021.
39	АУ Др Мах, Апотека Др Мах 94, Јужноморавских бригада 106, Лесковац (у Плану АУ Фармакоп, Огранак Лесковац 2 – промена власника)	18.11.2021.
40	АУ Мелем-Пхарм, ЈНА 10, Лучани	18.11.2021.
41	АУ Ћирковић, Огранак 1, Трг Младена Милорадовица бб, Велико градиште	18.11.2021.
42	Самостална апотека Соња, Бранка Радичевића 8, Пирот	19.11.2021.
43	АУ Унипром М, Моше Пијаде 8 (промењен назив улице: Драгослава Срејовића 8), Зајечар	23.11.2021.
44	АУ Пхармамед, Цар Душана 65, Ниш	24.11.2021.
45	АУ Беладона, Огранак Алтеа, Краља Стефана Првовенчаног 39, Врање	26.11.2021.

Провера квалитета није извршена у две апотеке које су предвиђене Годишњим Планом:

1. АУ М-здравље, Ресавска 69, Општина Савски Венац - из разлога што је од стране именоване апотеке примљено обавештење 4.11.2021. године да је апотека тренутно у статусу мировања, односно да не ради од 3.11.2021 године, услед реновирања и адаптације простора, као и због одсуства запослених радника због ковид 19. С тим у вези, провера квалитета стручног рада ове апотеке је пребачена у предлог годишњег плана за 2022. годину.
2. Д.З. Пећинци, Јове Негушевића бр.5-7 – из разлога што је ова провера квалитета требала да се спроведе у сарадњи са ЛКС и КМСЗТ, међутим није дошло до усаглашавања термина за спровођење заједничке провере.

У складу са чланом 193. став 3. Закона о здравственој заштити, извештај о спроведеној редовној спољној провери квалитета стручног рада, након сваке провере појединачно, достављен је министру здравља, апотеци која је била предмет провере и Комори. У наставку се налази обједињена анализа прикупљених извештаја.

ПОДАЦИ О АПОТЕЦИ		
Апотека има уговор са Републичким фондом за здравствено одигурање ради снабдевања осигураних лица лековима са Листелекова и одређеном врстом медицинских средстава које се издај на терет средстава обавезног здравственог осигурања	45 (100%) ДА	НЕ
Оптерећеност фармацеута:		
Просечан број услуга/по дану: просек 56 (мин. 15 до макс. 234) (рачуна се као: број издатих фискалних рачуна/број фармацеута и фарм. техничара/просечан број радних дана у месецу који претходи месецу провере)		
Број издатих рецепата РФЗО на месечном нивоу: просечан број рецепата 1751 (мин. 245 до макс. 5954).		
Број издатих рецепата СОВО на месечном нивоу: само 17 апотека (38%) има уговор са СОВО; просечан број рецепата 38 (мин. 1 до макс. 266).		
Обрада података: користи се софтвер	45 (100%) ДА	НЕ
Фискални рачун се издаје за сваку продају	45 (100%) ДА	НЕ
Апотека има регистровано радно време од _____ до _____ Само један апотека има регистровано радно време у једној смени, од 8 до 15:30; Све остале апотеке раде целодневно радно време, и то уобичајено од 7-21 час; У 7 апотека (16%) радно време суботом је скраћено, у просеку до 15 часова.		
Да ли апотека ради недељом? Од 29 апотека које раде недељом, само 3 апотеке имају скраћено радно време од 9-17 часова или 7:30-14:30 часова	29 (64%) ДА	16 (36%) НЕ
Да ли апотека ради у дане празника који се празнују нерадно? 2 апотеке су навеле да повремено раде за време одређених празника (4%)	25 (56%) ДА	18 (40%) НЕ
Да ли апотека има ноћно дежурство?	4 (9%) ДА	41 (91%) НЕ

Да ли је на видном месту истакнуто име одговорног фармацеута?	40 (89%) ДА	5 (11%) НЕ
Да ли запослени здравствени радници имају важеће санитарне књижице?	44 (98%) ДА	1 (2%) НЕ
Да ли је радна обућа и одећа запослених одговарајућа?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли запослени имају идентификационе картице видљиво истакнуте на радној одећи, на којима је јасно наведен степен стручне спреме?	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ
Да ли су производи који се поред лекова и медицинских средстава налазе у апотеци у складу са Правилником о листи производа који се могу продавати у апотеци?	42 (93%) ДА	3 (7%) НЕ
За који период су обезбеђене залихе лекова лекова и мед.средстава у апотеци: просек 36 дана (мин. 7 до макс. 90).		
ОЦЕНА кадровске обезбеђености у складу са законским прописима и радним временом: Уско гледајући законске прописе (за отварање огранака и апотеке приватне праксе – 1 магистар фармације) апотеке испуњавају услов, међутим уколико се у обзир узме регистровано радно време 11 апотека (24%) не испуњава услове по питању кадра, односно нема одговарајући број запослених магистра фармације.		

ПРОСТОРНА ОБЕЗБЕЂЕНОСТ, УСЛОВИ И ОПРЕМА		
Да ли је хигијена пословних просторија на задовољавајућем нивоу?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли апотека има простор за саветовање пацијената који је јасно обележен (издвојен простор у офисини који омогућава поверљив разговор)?	28 (62%) ДА	17 (38%) НЕ
Да ли је за рад обезбеђена прописана опрема, у складу са законским прописима?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли је за рад обезбеђена лична заштитна опрема, у складу са важећим препорукама?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли се опрема редовно контролише, на прописан начин и у складу са препоруком произвођача (нпр. вага, термометар)?	32 (71%) ДА	13 (29%) НЕ
Да ли се у апотеци прати и води евиденција о температури ваздуха у свим просторијама где се чувају лекови, медицинска средства и остали производи за унапређење и очување здравља (нпр. офисина, материјалка/магацин)?	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ
Да ли се у апотеци прати и води евиденција о температури у фрижидеру/расхладној комори?	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ (континуиране едукације, специјализације и други видови стручног усавршавања)		
Да ли је донет план стручног усавршавања?	36 (80%) ДА	9 (20%) НЕ
Да ли је установљена и да ли се води евиденција стручног усавршавања?	37 (82%) ДА	8 (18%) НЕ
Да ли установа/приватна пракса има магистре фармације упућене на специјализацију?	13 (29%) ДА	32 (71%) НЕ
Процент запослених здравствених радника који су учествовали на акредитованим КЕ: У свим апотекама запослени присуствују акредитованим програмима КЕ, у складу са епидемиолошким условима најчешће on-line		
Стручна и друштвена признања установи/приватној пракси	7 (16%) ДА	38 (84%) НЕ

РУКОВАЊЕ ЛЕКОВИМА, МЕДИЦИНСКИМ СРЕДСТВИМА И ОСТАЛИМ ПРОИЗВОДИМА		
Да ли се лекови са психоактивним контролисаним супстанцама чувају на адекватан начин (у закључаном сефу)?	17 (38%) ДА	28 (62%) НЕ
Да ли се остали лекови, медицинска средства и други производи за унапређење и очување здравља, као и предмети опште употребе, чувају на адекватан начин (на одговарајућој температури у складу са упутством/декларацијом произвођача, заштићени од влаге и светлости, фрижидер за лекове који се чувају на температурама од 2-8 °C)?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли се чување и складиштење лекова и других производа обавља у складу са принципом „Први истек рока употребе („краћи рок”) први излаз” (FIFO) и да ли се о томе води евиденција (Књига истека рока)?	45 (100%) ДА	НЕ
Да ли је у апотеци посебно обележен карантин у коме се чувају:		
производи неутврђеног статуса (нпр. још неиспитана супстанца, увозни лекови за које на доставници није било податка о броју потврде о контроли квалитета или недостаје превод упутства за употребу)	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ
производи код којих постоји сумња на дефект квалитета	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ
Да ли су у апотеци посебно издвојени производи са истеклим роком употребе?	40 (89%) ДА	5 (11%) НЕ

ИЗРАДА МАГИСТРАЛНИХ ЛЕКОВА (уколико је примењиво) У 6 апотека (13%) се израђују магистрални лекови, на које се и односе приказани подаци.		
Да ли се фармацеутске супстанце за израду магистралних лекова чувају на прописан начин, у складу са препоруком произвођача?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ

Да ли сви полазни материјали који се користе у изради магистралних лекова (активне супстанце, помоћне супстанце и материјал за паковање) одговарају фармакопејским захтевима (сертификат на увид)?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли се амбалажа у коју се пакују магистрални лекови чува на прописан начин, у складу са препоруком произвођача?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли се магистрални лекова израђују према прописима фармакопеја или других стручних прописа?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли се у апотеци израђују магистрални лекови у асептичним условима?	1 (2%) ДА	5 (11%) НЕ
Да ли се магистрални лекови пакују у амбалажу која одговара фармацеутском облику израђеног магистралног лека?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли су израђени магистрални лекови правилно обележени, у складу са фармакопејским прописима (активан принцип, фармацеутски облик, концентрација/доза, количина лека, датум израде и рок употребе)?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли се уредно води евиденција израђених магистралних лекова (Књига евиденције израђених магистралних лекова)?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ
Да ли се води евиденција улаза фармацеутских сировина и амбалаже?	4 (9%) ДА	2 (4%) НЕ

ОБАВЕЗЕ, ОДГОВОРНОСТ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ МАГИСТРА ФАРМАЦИЈЕ		
Магистар фармације правилно и прецизно издаје прописан лек, односно медицинско средство (облик, дозу и паковање).	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације у процесу издавања саветује пацијента о безбедној и правилној употреби лекова, односно медицинских средстава, као и правилном чувању и року употребе.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације у процесу издавања процењује могуће интеракције лека са другим лековима, осталим производима за унапређење и очување здравља и храном.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације приликом издавања лека јасно и разумљиво записује време, количину и начин употребе лека, као и све остале неопходне информације.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације приликом издавања медицинског средства пружа неопходне информације о начину употребе (практично показује технику употребе), одржавању, чувању, даје техничка упутства и саопштава услове гаранције.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације информише и упућује пацијента о правилном избору лека чији је режим издавања без лекарског рецепта, фармацеутском облику и начину његове примене, на основу постављених питања о здравственом стању пацијента.	45 (100%) ДА	НЕ

Магистар фармације са посебном пажњом приступа издавању лекова, односно медицинских средстава, код пацијената који имају проблем са разумевањем или тешкоће приликом давања информација.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације препознаје проблеме који су се појавили током примене терапије код пацијента (нпр. престанак узимања терапије, увођење новог лека, промена дозе, интервала дозирања, промена фармацеутског облика и друго) и у сарадњи са другим здравственим радницима примењује одговарајући начине за решавања препознатих проблема.	43 (96%) ДА	2 (4%) НЕ
Магистар фармације је упознат са процедуром пријављивања нежељених реакција на лекове, односно медицинска средства Националном центру за фармаковигиланцу, и о томе води евиденцију.	38 (84%) ДА	7 (16%) НЕ
Магистар фармације је упознат са процедуром пријављивања сумње у квалитет и безбедност, односно одступања од стандарда квалитета лека или медицинског средства надлежном министарству за послове здравља, и о томе води евиденцију.	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ
Магистар фармације поштује начела приватности, поверљивости и тајности информација и податка о пацијенту и његовој терапији.	45 (100%) ДА	НЕ
Магистар фармације поштује аутономију пацијента и директном, јасном и недвосмисленом комуникацијом добија усмену/писмену сагласност пацијента - информисани пристанак при пружању стандардизованих, односно напредних услуга.	40 (89%) ДА	5 (11%) НЕ
Магистар фармације уписује у Књигу интервенција фармацеута предузете мере уколико лекарски рецепт није прописан у складу са законским прописима.	24 (53%) ДА	21 (47%) НЕ
Магистар фармације је упознат са законским оквирима, интерним актима и процедурама, и примењује их на одговарајући начин.	44 (98%) ДА	1 (2%) НЕ
Магистар фармације врши проверу рада фармацеутског техничара	44 (98%) ДА	1 (2%) НЕ

ФАРМАЦЕУТСКЕ УСЛУГЕ		
У апотеци се издају лекови са Листе лекова на терет средстава обавезног здравственог осигурања и о томе води евиденција (е-рецепт и Књига евиденције рецепата).	45 (100%) ДА	НЕ
У апотеци се израђују галенски лекови.	1 (2%) ДА	44 (98%) НЕ
У апотеци се издају галенски лекови (уговор са АУ).	38 (84%) ДА	7 (16%) НЕ
У апотеци се издају одређене врсте медицинских средстава.	43 (96%) ДА	2 (4%) НЕ

У апотеци се издају лекови са психоактивним контролисаним супстанцама и о томе води евиденција (Књига наркотика).	15 (33%) ДА	30 (67%) НЕ
У апотеци се издају дијететски суплементи уз саветовање о њиховој употреби и безбедности.	45 (100%) ДА	НЕ
У апотеци се пружа услуга усклађивање терапије (преглед употребе лекова) са лекаром за пацијенте са пет и више лекова у терапији и о томе води евиденција (Књига интервенција фармацеута).	23 (51%) ДА	22 (49%) НЕ
У апотеци се пружа услуга саветовања и демонстрација правилне примене лека пацијентима на инсулинској терапији и о томе води евиденција (Књига интервенција фармацеута).	30 (67%) ДА	15 (33%) НЕ
У апотеци се пружа услуга саветовања и демонстрација правилне примене лека пацијентима са инхалационом терапијом и о томе води евиденција (Књига интервенција фармацеута).	32 (71%) ДА	13 (29%) НЕ
У апотеци се организују и спроводе активности из области промоција здравља и превенција болести.	33 (73%) ДА	12 (27%) НЕ

ЗДРАВСТВЕНА ДОКУМЕНТАЦИЈА И ЕВИДЕНЦИЈЕ		
Да ли је установљена и да ли се води сва наведена здравствена документација и евиденције (наведено у тачки 11.3., 12.8., 12.9., 13.9., 13.10., 13.13., 14.1., 14.5., 14.7., 14.8. и 14.9) За 2 апотеке оцена делимично	33 (73%) ДА	10 (22%) НЕ
Да ли се здравствена документација и евиденције воде на прописаним/одговарајућим обрасцима и садрже прописане/одговарајуће податке? За 1 апотеку оцена делимично	39 (87%) ДА	5 (11%) НЕ
Да ли податке у здравствену документацију и евиденције уписује овлашћени здравствени радник и оверава их својим потписом? За 2 апотеке оцена делимично	38 (84%) ДА	5 (11%) НЕ
Да ли су здравствена документација и евиденције обезбеђене од неовлашћеног приступа, копирања и злоупотребе?	41 (91%) ДА	4 (9%) НЕ

РЕФЕРЕНТНА ЛИТЕРАТУРА		
Да ли апотека поседује потребну литературу (у штампаној или електронској форми)?	42 (93%) ДА	3 (7%) НЕ
Да ли апотека поседује препоручену допунску литературу за додатне информације (у штампаној или електронској форми)?	38 (84%) ДА	7 (16%) НЕ

ПОСТУПАЊЕ СА ФАРМАЦЕУТСКИМ ОТПАДОМ		
Да ли апотека има потписан уговор са овлашћеним	31	14

оператером за преузимање фармацеутског отпада?	(69%) ДА	(31%) НЕ
Да ли апотека има контејнер/кесе одређене боје за прикупљање фармацеутског отпада?	30 (67%) ДА	15 (33%) НЕ
Да ли апотека прикупља фармацеутски отпад од грађана?	19 (42%) ДА	26 (58%) НЕ
Да ли апотека има на огласној табли обавештење да прикупља фармацеутски отпад од грађана?	17 (38%) ДА	28 (62%) НЕ
Да ли апотекарска установа има истакнут списак организационих јединица које су одређене за сакупљање фармацеутског отпада од гарађана?	19 (42%) ДА	26 (58%) НЕ
Да ли апотека поседује Документ о кретању отпада, односно Документ о кретању опасног отпада?	26 (58%) ДА	19 (42%) НЕ

УНУТРАШЊА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА СТРУЧНОГ РАДА		
Да ли се у установи/приватној пракси редовно спроводи унутрашња провера квалитета стручног рада?	39 (87%) ДА	6 (13%) НЕ
Да ли стручни савет установе/оснивач приватне праксе прати и организује спровођење унутрашње провере квалитета стручног рада и о томе сачињава извештај са предлогом мера за отклањање недостатака?	34 (76%) ДА	11 (24%) НЕ
Да ли постоје документоване иницијативе за отклањање уочених недостатака?	26 (58%) ДА	19 (42%) НЕ

ПОСЕБНЕ ОЦЕНЕ И ЗАПАЖАЊА И ПРЕДЛОГ МЕРА

Посебне оцене и запажања, а у складу са тим и предлог мера односе се углавном на следеће:

1. Неопходна кадровска обезбеђеност у складу са законским прописима и радним временом.
2. Обезбеђивање, као и редовна и адекватна контрола, односно еталонирање опреме у складу са препорукама произвођача.
3. Усаглашавање и правилно вођење здравствене документације и евиденција.
4. Усаглашавање са законском регулативом којом се дефинише поступање са фармацеутским отпадом.
5. Обавеза спровођења редовне унутрашње провере квалитета стручног рада и документовање иницијатива за отклањање уочених недостатака, као и обавеза доношења стручног плана усавршавања.
6. Препоруке за издвајање посебног места у офисини који омогућава поверљив разговор са пацијентом.